

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

Анастасія Большакова

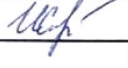

_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з

навчальної роботи

Інна СТАШЕВСЬКА

_____ 2020 р.

ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї

(шифр і назва навчальної дисципліни)

**Інструктивно-методичні матеріали
до самостійної роботи з дисципліни**

_____ перший (бакалаврський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність _____ 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ Психологія

(назва освітньої програми)

кваліфікація _____ бакалавр з психології

факультет _____ соціальних комунікацій

Харків 2020

Інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи з дисципліни
ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї

Розробник: кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки
Перевозна Тетяна Олексіївна

Затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи
забезпечення
д.психол.н., професор
Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен.

Мета вивчення: Засвоїти уявлення про сім'ю як соціально-психологічний феномен.

Література:

1. Корольчук М.С. Психологія сімейних взаємин. – К.: Ніка-центр, 2011. – 296 с.
2. Крамченкова В.О. Психологія сім'ї – Х.: вид-во «Новое слово», 2010, -238 с.
3. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с.
4. Психологія сім'ї : навчальний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія», «Початкова освіта» / Олена Горецька, Наталя Сердюк. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. – 216 с.
5. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Особливості шлюбно-сімейних стосунків у різних культурах.
2. Особливості сучасної сім'ї.
3. Розведення понять «шлюб» та «сім'я».
4. Форми організації шлюбно-сімейних стосунків в історичному контексті.
5. Тенденції розвитку альтернативних форм шлюбно-сімейних стосунків.

Тема 2. Провідні концепції шлюбно-сімейних стосунків.

Мета вивчення: Засвоїти уявлення про сім'ю як соціально-психологічний феномен.

Література:

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї : Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 96с.
2. Крамченкова В.О. Психологія сім'ї – Х.: вид-во «Новое слово», 2010, -238 с.
3. Психологія сімейних взаємин : навч. посіб. / [М.С. Корольчук, П.П. Криворучко, В.І. Осьодло та ін.] ; за заг. ред. М.С. Корольчука. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 296 с.
4. Психологія сім'ї : навчальний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія», «Початкова освіта» / Олена Горецька, Наталя Сердюк. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. – 216 с.
5. Психологія сім'ї: навчальний посібник / За заг. ред.: В.М. Поліщука. – Суми: Університетська книга, 2008. – 238 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Психоаналітична концепція.
2. Концепція Е.Фрома.
3. Концепція В.Франкла.

Тема 3. Роль кохання в створенні та функціонуванні сім'ї.

Мета вивчення: Засвоїти уявлення про роль кохання в створенні сім'ї..

Література:

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї : Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 96с.
2. Корольчук М.С. Психологія сімейних взаємин. – К.: Ніка-центр, 2011. – 296 с.
3. Коцур Н.І. Психогігієна: навч. посіб. Чернівці: Книги XXI, 2005
4. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. П Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с.
5. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Морально-етичний аспект сімейних стосунків.
2. Кохання як мотив створення сім'ї.
3. Теорії вибору шлюбних стосунків.
4. Поняття та чинники психологічної готовності до створення сім'ї.
5. Поняття життєвого та сексуального сценарію.

Тема 4. Життєвий цикл сім'ї.

Мета вивчення: Засвоїти уявлення про життєвий цикл сім'ї..

Література:

1. Крамченкова В.О. Психологія сім'ї – Х.: вид-во «Новое слово», 2010, -238 с.
2. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. П Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с.
3. Психологія сімейних взаємин : навч. посіб. / [М.С. Корольчук, П.П. Криворучко, В.І. Осьодло та ін.] ; за заг. ред. М.С. Корольчука. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 296 с.
4. Психологія сім'ї : навчальний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія», «Початкова освіта» / Олена Горецька, Наталя Сердюк. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. – 216 с.

5. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с.

**Питання до самостійного вивчення
та осмислення навчального матеріалу**

1. Поняття циклу та динаміки шлюбно-сімейних стосунків.
2. Динаміка розвитку дошлюбних стосунків.
3. Особливості подружнього життя до народження дітей.
4. Рольовий розподіл у сім'ї.
5. Поняття сімейної самосвідомості.

Тема 5. Сім'я та її вплив на формування особистості дитини.

Мета вивчення: Засвоєння впливу сім'ї на виховання людини та розвиток суспільства.

Література:

1. Барнс Р. Як вітчиму стати батьком. – Львів: Свічадо, 2014. – 190 с.
2. Бондаровська В. М. Діти як психологічне зеркало сім'ї та суспільства. К.: Ред. Загально-пед. газ., 2012. – 124 с.
3. Гончаров В.Л. Батько – особлива посада: роль батька в становленні особистості. К.: Шк. світ, 2010.
4. Психологія сім'ї: навчальний посібник / За заг. ред.: В.М. Поліщука. – Суми: Університетська книга, 2008. – 238 с.
5. Романчук О. Неповносправна дитина в сім'ї та в суспільстві. – Львів, 2008. – 334 с.
6. Столярчук О.А. Вплив сім'ї на формування самооцінки дитини // Розвиток особистості в умовах трансформаційного суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 13 грудня 2012 року). – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка. – 2012. – С. 423-426.

**Питання до самостійного вивчення
та осмислення навчального матеріалу**

1. Сім'я як інститут первинної соціалізації дитини.
2. Особливості сімейного виховання дітей в різних типах сімей.
3. Стратегії та стилі сімейного виховання.
4. Розпад сім'ї та виховання в неповних сім'ях.

5. Взаємовідносини дітей в сім'ї.
6. Поняття та особливості статевого виховання.

Тема 6. Психологічна діагностика сім'ї.

Мета вивчення: Засвоїти уявлення про сутність психодіагностичної функції відносно сім'ї.

Література:

1. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук. – СПб. : Питер, 2000. – 528 с.
2. Коцур Н.І. Психогігієна: навч. посіб. Чернівці: Книги XXI, 2005
3. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с.
4. Психологія сімейних взаємин : навч. посіб. / [М.С. Корольчук, П.П. Криворучко, В.І. Осьодло та ін.]; за заг. ред. М.С. Корольчука. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 296 с.
5. Психологія сім'ї : навчальний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія», «Початкова освіта» / Олена Горецька, Наталя Сердюк. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. – 216 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Підходи до діагностики сім'ї.
2. Методики діагностики сім'ї.
3. Діагностика порушень міжособистісної комунікації в сім'ї.
4. Аналіз сімейних міфів та робота щодо їх подолання.
5. Психодіагностика в сімейному консультуванні.

Тема 7. Проблема психологічної сумісності та стабільності сім'ї.

Мета вивчення: Засвоїти психологічні характеристики сумісності та стабільності в сім'ї.

Література:

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї : Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 96с.
2. Кісарчук З.Г. Психологічна допомога сім'ї / З.Г. Кісарчук, О.І. Єрмусевич. – Книга 1–3. : [навч. посіб.] – К. : Главник, 2006. – 128 с.
3. Крамченкова В.О. Психологія сім'ї – Х.: вид-во «Новое слово», 2010, -238 с.
4. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с.

5. Столярчук О.А. Вплив сім'ї на формування самооцінки дитини // Розвиток особистості в умовах трансформаційного суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 13 грудня 2012 року). – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка. – 2012. – С. 423-426.
6. Ткаченко В. Є. Благополуччя подружніх відносин і його психологічні детермінанти: теоретичний аналіз // Наука і освіта. – 2010. – № 3. – С. 113– 116.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Вплив психологічних характеристик на сімейну сумісність.
2. Принцип компліментарності в типології сімей.
3. Проблема порушених уявлень членів сім'ї один про одного.
4. Динаміка сімейних стосунків, профілі шлюбів.
5. Роль адаптивних процесів в формуванні сімейних стосунків.

Тема 8. Проблема гендера в сімейних стосунках.

Мета вивчення: Засвоїти уявлення про роль гендера в сімейних стосунках.

Література:

1. Корольчук М.С. Психологія сімейних взаємин. – К.: Ніка-центр, 2011. – 296 с.
2. Коцур Н.І. Психогігієна: навч. посіб. Чернівці: Книги XXI, 2005
3. Психологія сімейних взаємин : навч. посіб. / [М.С. Корольчук, П.П. Криворучко, В.І. Осьодло та ін.] ; за заг. ред. М.С. Корольчука. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 296 с.
4. Психологія сім'ї : навчальний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія», «Початкова освіта» / Олена Горецька, Наталя Сердюк. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. – 216 с.
5. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч.посіб. / О. А. Столярчук. – Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. – 136 с.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Поняття гендера, історія його вивчення.
2. Теорії фемінності – маскулінності.
3. Основні соціально-психологічні характеристики жінок та чоловіків.
4. Теорія статевого диморфізму Геодакяна.
4. Теорія гендерної соціалізації.
5. Синдром домогосподарки.

6. Обмеження, котрі накладають традиційні жіноча та чоловіча роль.

Тема 9. Порушення в функціонуванні сім'ї.

Мета вивчення: Засвоїти уявлення про проблеми, порушення та дисфункції сім'ї.

Література:

1. Кісарчук З.Г. Психологічна допомога сім'ї / З.Г. Кісарчук, О.І. Єрмусевич. – Книга 1–3. : [навч. посіб.] – К. : Главник, 2006. – 128 с.
2. Корольчук М.С. Психологія сімейних взаємин. – К.: Ніка-центр, 2011. – 296 с.
3. Крамченкова В.О. Психологія сім'ї – Х.: вид-во «Новое слово», 2010, -238 с.
4. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. П Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 270 с.
5. Столярчук О.А. Вплив сім'ї на формування самооцінки дитини // Розвиток особистості в умовах трансформаційного суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 13 грудня 2012 року). – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка. – 2012. – С. 423-426.
6. Ткаченко В. Є. Благополуччя подружніх відносин і його психологічні детермінанти: теоретичний аналіз // Наука і освіта. – 2010. – № 3. – С. 113– 116.

Питання до самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Сім'я як джерело психічної травми.
2. Стан глобальної сімейної незадоволеності.
3. Аномалії статево ролевої поведінки людини.
4. Порушення структурно-рольового аспекту життєдіяльності сім'ї.
5. Агресивна поведінка в сім'ї як засіб зниження напруги.

Тема 10. Психологічна корекція сімейних стосунків, арт-терапія у допомозі сім'ї.

Мета вивчення: Засвоєння уявлень про основні техніки сімейного консультування.

Література:

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї : Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 96с.

2. Зелінська Т.М. Амбівалентність особистості: теорія, діагностика і психокорекція: навч. посібник. К.: Каравела, 2010
3. Кісарчук З.Г. Психологічна допомога сім'ї / З.Г. Кісарчук, О.І. Єрмусевич. – Книга 1–3. : [навч. посіб.] – К. : Главник, 2006. – 128 с.
4. Крамченкова В.О. Психологія сім'ї – Х.: вид-во «Новое слово», 2010, -238 с.
5. Психологія сім'ї: навчальний посібник / За заг. ред.: В.М. Поліщука. – Суми: Університетська книга, 2008. – 238 с.
6. Ткаченко В. Є. Благополуччя подружніх відносин і його психологічні детермінанти: теоретичний аналіз // Наука і освіта. – 2010. – № 3. – С. 113– 116.

**Питання до самостійного вивчення
та осмислення навчального матеріалу**

1. Основні принципи та правила сімейного консультування.
2. Робота з сім'єю як системою.
3. Соціально-психологічна допомога та підтримка сім'ї.
4. Технології ефективної взаємодії батьків та дітей.
5. Поняття психотерапевтичної функції сім'ї.